

Заняття №4

Тема: Координати точки. Координатна площина

Мета: - сформулювати уявлення про прямокутну систему координат й пов'язані з нею поняття;

- познайомити з правилами визначення координат точок;
- навчити «Читати» готові рисунки із точками на координатній площині й будувати точки за заданими координатами

Теоретичні відомості

Числа, за допомогою яких визначається розміщення деяких об'єктів називають координатами (від латинських слів: ко – «об'єднано», ординатус – «визначений»)

Кожній точці A площини ставиться у відповідність пара чисел – координати точки. Для цього проводиться через точку A пряма, паралельну осі y , вона перетинає вісь x в деякій точці A_x (рис. 1). Абсцисою точки A називають число x , модуль якого дорівнює відстані від точки O до точки A_x . Причому, якщо A_x належить додатній півосі, то $x > 0$, а якщо A_x належить від'ємній півосі, то $x < 0$. якщо ж точка A належить осі y , то її абсциса дорівнює нулю

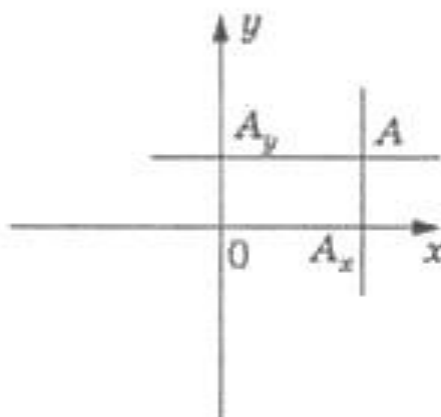

Рис.1

Проведемо через точку A пряму, паралельну осі x , вона перетне вісь y в деякій точці A_y (рис. 1). Ординатою точки A називають число y , модуль якого дорівнює відстані від точки O до точки A_y . Причому, якщо A_y належить

додатній півосі, то $y > 0$, а якщо A_y належить від'ємній півосі, то $y < 0$. Якщо ж точка A належить осі x , то її ордината дорівнює нулю.

Координати точки записуються у дужках поряд з її буквеним позначенням $A(x; y)$. На першому місці пишуть абсцису точки, а на другому - її ординату. Абсцису точки A можна позначити так: x , а її ординату y . Ці позначення зручно використовувати при розв'язанні задач, коли кожна з координат точки знаходять окремо. Якщо, наприклад, $A(-4; 1)$, то $x = -4$; $y = 1$

Алгоритм побудови точки за її координатами:

1. З координати точки на осі абсцис проводимо перпендикулярну пряму до осі Ox .
2. З координати точки на осі ординат провести перпендикулярну пряму до осі Oy .
3. Точка перетину цих перпендикулярів – шукана точка.

Важливо пам'ятати (рис. 2):

1. На початку координат абсциса та ордината дорівнюють нулю. Записують: $O(0;0)$
2. Якщо точка лежить на осі ординат, тоді її абсциса дорівнює нулю
2. Якщо точка лежить на осі абсцис, тоді її ордината дорівнює нулю

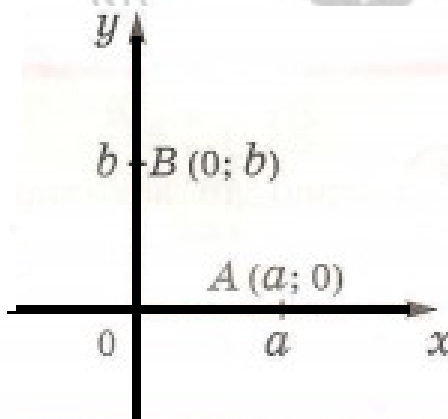

Рис. 2

Якщо точки у прямокутній системі координат мають протилежні значення абсциси та ординати (наприклад: $A(2; -3)$ та $B(-2; -3)$), то такі точки називаються симетричними відносно початку координат.

Будь-які дві точки у прямокутній системі координат з рівними абсцисами та протилежними значеннями ординати, називаються симетричними відносно осі абсцис.

Будь-які дві точки у прямокутній системі координат з рівними ординатами та протилежними значеннями абсцис, називаються симетричними відносно осі ординат.

Кожній точці на координатній площині ставиться у відповідність єдина пара чисел: її абсциса та ордината. Навпаки, кожній парі чисел відповідає єдина точка площини, для якої ці числа є координатами.

Координати об'єкта – це така інформація, за допомогою якої його можна знайти (визначити місцезнаходження) однозначно. Наприклад:

- номер квартири та будинку, назву вулиці, міста та країни – координати, за допомогою яких людина може знайти потрібне місце;
- широта та довгота – координати об'єкта на географічній карті;
- номер ряду та номер місця – координати крісла у залі кінотеатру;
- шаховий запис К2 – координати знаходження шахової фігури на шаховій дошці.

«Морський бій» - ще одна гра, у якій використовуються координати